Izhaja vsak četrtek
UREDNIŠTVO IN UPRAVA: 34100 Trst, ulica Ghega 8/I, telefon 60824, 34170 Gorica, piazza Vittoria 46/II. Pošt. pred. (casella postale) Trst 431. Poštni čekovni račun Trst, 11/6464
Poštnina plačana v gotovini
T E D N I K

NOVI LIST

Posamezna številka 90 lir
N A R O Č N I N A
četrtletna lir 900 - polletna lir 1.750 - letna 3.500 ♦ Za inozemstvo: letna naročnina lir 4.500 - Oglasi po dogovoru - Spedizione in abb. post. I. gr. bis
S E T T I M A N A L E

ŠT. 1005 TRST, ČETRTEK 19. SEPTEMBRA 1974, GORICA LET. XXIII.

Je v politiki mogoče kaj napovedati?

Prerokovanje je vedno nehvaležno, da ne rečemo tvegano. So ljudje, ki imajo v sebi nekak »šesti čut« za ugibanje prihodnosti, kot ga imajo nekateri za nevarnost, drugi za zaslužek, tretji za izbiro prijateljev, četrti za hipnotiziranje, peti za ugibanje na daljavo itd. Toda tu nimamo v mislih pravih prerokov in ljudi s parapsihičnimi sposobnostmi, ki jih sicer ni mogoče zanikati, ampak politične napovedi o nadaljnjem razvoju — ljudi, ki bi lahko na osnovi logičnega sklepanja napovedali, kaj se bo zgodilo v prihodnje in kam bo pripeljal razvoj. Če bi obstajali politični preroki, bi lahko danes v Italiji dobro služili, kajti klientov bi jim ne manjkalo.

Kar zadeva materialni svet, je sorazmerno lahko napovedovati stvari naprej, ker misleči človek točno pozna lastnosti snovi, vzroke in učinke. Če vemo, da ima avto bistveno okvaro, lahko z vso gotovostjo napovemo nekomu, ki se odpravlja s takim avtom na daljno pot, da z njim ne bo daleč prišel. Prav tako lahko napovemo primanjkljaj proračunu, ki ne predvideva sprotnega kritja za prevelike izdatke. Težje je napovedati kaj v politiki, ker igrajo tam vlogo tudi psihološki dejavniki, ki nastopijo včasih nenadno in nepredvideno in zato z njim ni mogoče računati vnaprej. Ti dejavniki so lahko pozitivni in negativni. V novejši italijanski zgodovini so že večkrat nastopili, in nanje se verjetno zanaša znani časnikar in pisatelj Indro Montanelli, ko je nedavno dal za tuj tisk optimistične izjave glede rešitve sedanje gospodarske in politične krize v Italiji, nekako tako, češ, vemo, da bi vas druge vzel vrag v taki situaciji dozdevno brez izhoda, ob kateri se mislečemu človeku ježijo lasje, a mi Italijani smo na to navajeni, mi imamo poseben talent in čut, da se znajdemo v takih »zafuranih« situacijah, zato se tudi tokrat nič ne bojte za nas, vse se bo dobro končalo, pri nas se take stvari vedno dobro končajo. Moral bi bil reči »skoro vedno«, kajti kot vemo, so se enkrat končale v fašizmu, enkrat v kapitulaciji in malo pozneje v nacistični zasedbi in v salòjski republiki, za koga pa tudi na Piazzale Loretto v Milanu, z nogami navzgor in z glavo navzdol, ker pač ni dovolj uporabljal te zadnje. Tako tudi tokrat ni zajamčeno, da se bo res vse dobro končalo, kljub vsemu talentu za hojo po vrvi in optimizmu.

ČČe bi držala v politiki logika, bi se ob sedanjem stanju stvari morala v Italiji nadaljevati inflacija v vse hitrejšem ritmu, do-

(Dalje na 5. strani)

POLOŽAJ V ITALIJI

V ospredju pozornosti italijanske javnosti so dalje gospodarska vprašanja zlasti naraščanje cen ter pomanjkanje raznega blaga široke potrošnje, tako na primer testenin, sladkorja in pralnih praškov.

V vprašanje cen je posegel industrijski minister De Mita ter je kot predsednik medministrskega odbora za cene določil nove cene testenin. Sodne oblasti pa preganjajo špekulacijo ter so tudi v Trstu zaplenile večjo količino testenin, katere bodo prodale po ceni, katero bo določilo pristojno ministrstvo.

Po odločitvi ministra De Mita bo polkilogramski zavoj testenin stal 230 lir, kilogramski zavoj 430 lir ter 5-kilogramski zavoj dva tisoč lir ali 400 lir na kilogram. To so najvišje cene, katere je mogoče določiti v državi. Pač pa lahko pokrajinski odbori za cene, katerim predsedujejo prefekti, predpišejo nižjo ceno.

Mala in srednja podjetja, ki so združena v organizaciji ITALMOPA, so že odobrila sklep ministra De Mite. Po drugi strani združenje velikih podjetij UNIPI omenjenih cen ni odobrilo.

Spor med vlado in industrijo testenin se začne že pri ocenjevanju kotiranja moke in trde pšenice na tržišču. Vlada trdi, da stot moke stane 24 tisoč lir, stot trde pšenice pa 17 do 18 tisoč lir. UNIPI odgovarja, da moka dejansko kotira 25 tisoč lir za stot in pšenica 20 tisoč lir za stot.

Na tej točki se začne vprašanje vloge državne ustanove AIMA, ki je pristojna za javne posege v kmetijstvu ter za brzdanje cen na tržišču. AIMA je sporočila, da ima na razpolago okrog šest milijonov stotov trde pšenice. Dejansko pa ima v skladiščih samo milijon 800 tisoč stotov, medtem ko se nahajajo ostali štirje milijoni stotov še v tujini, zlasti v Argentini. AIMA bo zdaj skušala pospešiti svoje posege, da čimprej postavi na tržišče nove količine trde pšenice.

Industrijci so predlagali rešitev, naj bi v sedanji zadregi proizvajali testenine tudi iz mehke pšenice, kar je zdaj prepovedano. Temu pa se upirajo kmetovalci. Kmetijska konfederacija — ki je organizacija kategorije — opozarja, da bi uporaba mehke pšenice škodovala potrošnikom, ker bi se proizvod poslabšal brez odgovarjajočih drugih gospodarskih koristi.

Podjetja, ki pripadajo združenju UNIPI, so zagrozila z zaprtjem tovarn, kar pomeni, da bi postavili v dopolnilno blagajno okrog 5 tisoč delavcev.

Politični in gospodarski krogi v Italiji ugotavljajo, kako je težko ubirati takšno gospodarsko politiko, ki naj po eni strani brzda inflacijo z zmanjšanjem izdatkov in kreditiranja ter po drugi strani prepreči recesijo, ki s kreditnimi omejitvami zmanjša prizvodnjo in zaposlitev.

Večje število strokovnjakov priporoča tako imenovano politiko dohodkov, ki v bistvu pomeni sporazumevanje med vlado, delodajalci in sindikati za nadzorstvo nad cenami in plačami, ki brez nadzorstva in gospodarskega varčevanja ne pozna konca in vodi v splošni polom.

(dalje na 3. strani)

Dogajanje v Abesiniji

Abesinski častniki, katere so izurili v vojaški tehniki Amerikanci in Izraelci, so se izkazali tudi v politični tehniki počasne izolacije in končno odstranive preko 80-letnega cesarja Haile Selassieja.

Počasno izolacijo cesarja so pričeli že pred osmimi meseci. uspeh njihove taktike dokazuje ali izredno prebisanost častnikov ali dokajšnjo mero naivnosti Haile Selassieja. Vojaški koordinacijski odbor, ki je izvedel nekrvavi državni udar, ima 13 članov, katerih imena so zavita v tajnost razen generala Andoma, ki je odznačen kod odborov glasnik, ne pa voditelj.

Za zdaj je zavita v tajnost tudi bodoča politika vojaškega odbora. V glavnem poudarja le, da se bori proti korupciji in s tem za odstranitev sedanjega fevdalnega družbenega sistema v deželi. Ob novem letu, katerega so te dni praznovali v Abesiniji po tamkajšnjem koledarju, je televizija po eni strani prikazovala revščino kmečkega prebivalstva, po drugi strani pa bogastvo aristokracije in zlasti cesarja samega. To je bilo zadnje moralno linčanje Haile Selassieja pred odstranitvijo in aretacijo.

Vprašanje je, kaj bodo previdni častniki zdaj s cesarjem napravili in ali ga bodo morda izpustili v izgnanstvo. Previdnost častnikov potrjuje tudi dejstvo, da za zdaj niso odpravili monarhije in so poklicali na simbolični prestol sina Haile Selassieja.

Vsekakor glavno delo častnike še čaka v deželi, ki ima menda kar 90 odstotkov nepismenega prebivalstva in katere gospodarstvo je še do 90 odstotkov kmetijsko.

RADIO TRST A

: NEDELJA, 22. septembra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Klavirske skladbe E. Granadosa. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Monika potuje na Madagaskar«. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi. 13.00 Karakteristični ansambli. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 »Glas in tišina«. Radijska drama. Napisal Carlo Sgorlon. Prevod: Jadviga Komac. 16.35 Plesna glasba. 17.00 Nedeljski koncert. 18.00 Šport in glasba. 19.00 Znani motivi. 19.30 Sodobni zvoki. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. Darijan Božič: Audiospectrum za orkester. 22.20 Ritmične figure.

: PONEDELJEK, 23. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Album Čajkovskega. Simfonija št. 5 v e molu. 19.15 Orvetnik za vsakogar. 19.25 Jazz. 20.00 Športna tribuna. 20.45 Slovenski razgledi: Tolminski upor v dokumentih goriškega arhiva - Pozavniht Branimir Slokar, pianist Aci Bertoncelj. - Grbčevi zapisi ljudskih pesmi - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Klasiki ameriške lahke glasbe.

: TOREK, 24. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Medigra za glasbila s klaviaturo. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 The Stuyveysant String Quartet. 19.00 Trst v prozi Borisa Pahorja: »V Sacchetti«. 19.15 Za najmlajše: »Zgodba o bagdadskem brivcu«. Dramatizacija: Desa Kraševec. RO. 20.00 Šport. 2035 B. Smetana: Dalibor, opera. 22.10 Nežno in tiho.

: SREDA, 25. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Mezzosopranistka Nora Jankovič, pri klavirju Neva Merlak-Corrado. Simonittijevi, Venturinijevi in Merùjevi samospevi. 18.45 Formula 1: Pevec in orkester. 19.10 Higiena in zdravje. 19.20 kbori in folklora. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Sodeluje mezzosopranistka Cvetka Ahlin. V odmoru (20.45) Za vašo knjižno polico. 21.00 Motivi iz fimov in glasbenih komedij.

: ČETRTEK, 26. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 V ljudskem tonu. 19.10 Svetovni popotniki: »La Perouse na Sahalinu«, (Franc Jeza). 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.35 »Obračun«. Radijska drama. Napisal Kazimir Kordas. Prevod: Lelja Rehar. 21.35 Skladbe davnih dob. 21.45 Južnoameriški ritmi.

: PETEK, 27. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Klarinetist Giorgio Brezigar. 18.55 nepozabni motivi. 19.10 Na počitnice. 19.20 Jazz. 20.00 Šport. 20.35 Delo in gospodarstvo. 20.50 Vokalno instrumentali koncert. 21.20 V plesnem koraku.

: SOBOTA, 28. septembra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Alessandro Mirt: Pour Shakespeare songs. Dve skladbi za violončelo in klavir. Sopranistka Gloria Paulizza. 18.50 Glasbena zlepljenka. 19.10 Mala enciklopedija dovtipov. 19.25 Zborovsko petje. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Danes grofje Celjski in nikdar več«. Dramatizacija in režija: Balbina Baranovič Battelino. Peti in zadnji del. 21.30 Vaše popevke. 22.30 15 minut s Chacksfieldovim orkestrom.

Vljudno prosimo,

da bi poravnali naročnino, bodisi po položnici bodisi v upravi, vsak dan od 9. do 12. ure, razen ob sobotah.

Ob obletnici državnega udara v Čilu

Ob prvi obletnici državnega udara v Čilu so bile po vsem demokratičnem svetu objavljene zahteve, da je treba odpraviti tamkajšnji vojaški režim.

Mednarodni odbor, ki vodi preiskavo o Čilu ter ima sedež v Stockholmu, pravi, da je bilo v Čilu po vojaškem državnem udaru pobitih približno 30 tisoč ljudi. Po mnenju tega odbora so preteklega julija vojaške oblasti aretirale kakih 20 tisoč ljudi, medtem ko je najmanj 15 tisoč jetnikov v koncentracijskih taboriščih.

Gospodarski položaj v Čilu je težak in inflacija naglo napreduje. Brezposelnost se je dvignila za 11 odstotkov in kupna moč delavcev je v enem letu padla za 40 do 50 odstotkov.

Vojaške oblasti so ob obletnici državnega udara dovolile nekaj manifestcij v Santiagu. Tako je kategorija prevoznikov, ki je svojčas nasprotovala predsedniku Allendeju, priredila sprevod po mestnih ulicah. Manifestacije so organizirali tudi študenti in trgovinska zbornica.

Vodja vojaške vlade general Pinochet je izjavil, da je njegov režim pripravljen izpustiti politične pripornike, če bodo enako storilo jetnikov izpustili v Sovjetski zvezi in na Kubi.

—o—

NEVARNOST Z VZHODA?

V avstrijskem in italijanskem tisku so se pojavile vesti — razširili so jih z Dunaja — da zbirajo Sovjeti čete na Madžarskem in prirejajo izredne manevre v bližini jugoslovanske meje. To si nekateri tolmačijo kot pritisk in grožnjo za Jugoslavijo, kjer so zadnji čas razkrili med »borci« v Črni gori tudi filosovjetsko organizacijo, o čemer je pred slovenskimi komunisti na Jesenicah govoril pretekle dni tudi Tito. Dalo bi se sklepati, da filosovjetske sile v Jugoslaviji dvigajo glavo, misleč na čas »po Titu«, in da jih Sovjetti s takimi manevri v bližini meje opogumljajo, čeprav je sicer težko verjeti v kako direktno sovjetsko intervencijo v Jugoslaviji. Ta bi bila možna samo v primeru, da kaka »vlada« sama pokliče Sovjete v državo.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, štev. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Mihec in Jakec se menita od inteligence tistih, ki nam vladajo

— Si vidu, a, tisti ta novi amerikanski precednik je unmi Niksoni vse odpestu. Taku de ne bo neč procesa zastran tistga uatergejt.

— *Sej mu žiher odpesti. Sej če ne be Nikson odstopu, ne bi Ford ratau precednik. Lahko mu je nomalo hvaležen.*

— Ne rečem, de ne. Zatu prave, de se mu bogi Nikson smile, de je že zadosti mogu trpet, uan jn njegova družina jn de je narbulše, de se dene gor an kamen, ke zdej je vse pasalo jn de taku se bo vse pomirlo jn de je taka pomilostitev u interesi nroda jn države.

— *Kepej, kepej! Državni interesi. Dragi moj Jakec, kadar je ana velika glava u dreki, je zmiram u državnem interesi, de se vse lepu pomečkà. Zatu ke če tisto preveč mejšaš, se nekej dreka zmiram prime tudi drugeh. Jn če čejo drugi ostat ses čistemi rokami, je narbulše pestet stat. Zatu ke če be pršlo do kašnega procesa, se nikoli ne zna, kej lahko še pride ven.*

— Mihec, ta bot pej jemaš prou. Vidi, tudi u Rusji so bli previdni. Se spouneš, kaku je blo ses Stalinam? Kej mu je vsega očitau tisti Hruščev! Jn pole so an cajt kar naprej naštevali Stalinove grehe. Ma koker si prej reku, pr velikeh glavah pade zmiram nekej sence tudi na tiste, ke so bli okuli njega. Jn taku so lepu tašno govorjenje ustauli. Ke od mrtveh je treba govort samo dobro, ke če ne pridejo nazaj strašet!

— *Pametne besede! Vidi, postaumo reč, tle u Italiji smo tu vre zastopli. Kej je blo malo ministrov ke so bli vre u dreki? Spouni se samo na korupcije zastran petrolejskih družb; zastran cukra, zastran pošte jn tisteh tonelat pošte, ke so jo prodali po devet lir kilo. Pej zastran kolere lansko leto! De od državne potuhe fašistam nanka ne govorimo!*

— Čaki, čaki, zastran našeh ministrov, ti morem ano poedat. Tisti minister za kmetijstvo je razpisau deset služb za nekšne agrarne eksperimentatorje. Jn je rečeno, de tisti ke delajo prošnje ne smejo jemet več ku dvajntrideset let. Ma če je biu odlikovan u vojski, jeh lahko jema tudi devetintrideset. Zdej moreš premislet, de je vojska končala leta petjnštirdeset jn je od tabat pasalo vre devetjndvajsti let. Aden, ke jema danes devetjntrideset let, jeh je jemu tabat kumej deset! Kaku če jemet vojaško odlikovanje?

— *Jakec, tu mi praveš prou brez potrebe, zato ke tu niso veliki grehi. Če an minister nima ta prave inteligence jn če ne zna seštevat jn odštevat, zastran tega ga ne moreš klicat na odgovor. Kam be pršli, če be delali procese zastran pomanjkanja inteligence?!*

— Prou praveš. Jn taku pr nas, kadar pride kej na dan, lepu pomečkamo. Zastran državneh interesov, privatneh interesov jn tudi zastran demokracije.

— *Videš, kaku smo pametni. Tudi Ford se tega dobro zaveda. Ma sm slišou, de u Ameriki niso preveč kontenti zastran teh odpustkov. Pravejo, de more bet pravica za vse glih. Eni znajo tudi povedat, de sedijo u pržoni glih taki, ke so grešili zastran Niksona. Jn zakej be mogu bet uan fraj jn drugi ke so ga bugali, pej u pržoni?*

— Ja, ja, sej zastopem, se nekej usajajo. Ma kej češ, Amerikanci so še strašno nazaj s kartami. Počasi bojo tudi uani zastopli.

»Zgodovinski kompromis«?

Dalje se razvija polemika o tako imenovanem komunističnem vprašanju, to je o možnosti vstopa komunistov v vlado z nekakim zgodovinskim kompromisom med Krščansko demokracijo in italijansko komunistično stranko. Večina Krščanske demokracije ter socialni demokrati in republikanci podpirajo stališče demokristjanskega tajnika Fanfanija, po katerem je vstop komunistov v vlado izključen zaradi globokega ideološkega in programskega prepada med demokristjani in komunisti ter zaradi pripadnosti Italije zahodni demokraciji.

Tako je zakladni minister Colombo poudaril, kako v Italiji ne obstaja alternativa za sedanjo demokratično vladavino. V zadnjih 30 letih je spomnil minister — smo z velikimi napori ohranili žive demokratične ustanove v naši deželi. Največja opozicijska stranka v Italiji je istočasno najštevilnejša komunistična stranka na Zahodu. Če bi se sedanja formula demokratične vzajemnosti razkrojila in zlasti če bi padla moč Krščanske demokracije, ki ima relativno večino, bi nastopila nevarnost, da dobi v Italiji relativno večino komunistična stranka. Zaradi tega imajo stranke vladne koalicije veliko odgovornost. Stranke koalicije bodo lahko z enotno akcijo izpeljale Italijo iz sedanjih težav.

Colombo je nato komentiral izjavo komunističnega poslanca Amendole, po kateri komunistična stranka ne misli naložiti svojega bogastva na vladno barko, ki se potaplja. Če bi težo komunistične stranke vrgli na barko — odgovarja Colombo — bi bila res v nevarnosti, da se potopi. Nastali bi namreč notranje- in zunanjepolitični problemi, ki bi še bolj otežkočili rešitev sedanjih težav Italije. Opozicija naj s čutom odgovornosti olajša vladna prizadevanja za izhod iz težav.

V sedanji hudi krizi — poudarja Colombo — morajo namreč prevzeti svojo odgovornost vse politične, sindikalne in socialne sile. Kljub temu pa ni dovoljeno zamešati vlog, katere imata vladna večina in opozicija

Prometni minister in socialno-demokratski voditelj Preti je povedal, kako se strinja s tajnikom Krščanske demokracije Fanfanijem, da je zdaj treba prenašati žrtve ter čim več proizvajati. Če tega podjetniki po Pretijevih besedah ne bodo razumeli, bodo uničili tudi sami sebe. Po drugi strani če sindikati ne bodo vodili uravnovešene politike ter se ne bodo izognili zahtevam, ki nasprotujejo brzdanju stroškov in razvoju produktivnosti, bodo škodovali delavcem, ki so pri njih včlanjeni.

Socialni demokrati — je nadaljeval Preti — odločno in lojalno podpirajo Rumorjevo vlado. Prepričani so, da bi padec Rumorjeve vlade pomenil začetek hudih nevarnosti in avantur. Preti je grajal tiste, ki dvorijo komunistom, ter je o njih rekel, da so ali oportunisti ali bolj malo zavedni demokrati. Za rešitev Italije sta potrebna popolna solidarnost z drugimi državami Evropske gospodarske skupnosti ter tesno sodelovanje z drugimi članicami Atlantske obrambne zveze.

—o—

NOVI SVETOVNI VIŠEK V HITROSTNEM LETENJU

Ameriško vojaško letalo »Lockheed-S-R-71« je postavilo te dni nov svetovni rekord v hitrem letenju. Progo New York-London je preletelo v eni uri in 56 minutah. Razdalja je znašala 5.618 kilometrov. Povprečna hitrost je znašala 2924 kilometrov na uro. Za skoraj tri ure je bil presežen dosedanji rekord, ki ga je postavilo leta 1969 lovsko letalo »Phantom« britanske mornarice. Pilotoma je po telefonu čestital sam predsednik Ford. To najhitrejše letalo sveta uporabljajo Američani za ogledniške polete nad tujim ozemljem in je neoboroženo.

Škodljivo je učiti otroka tujega jezika pred osmim ali devetim letom

Učenjaki, ki so se udeležili mednarodnega posvetovanja v Nemčiji o poučevanju tujih jezikov in o katerem poroča revija »Educazione e cultura«, so prišli do zaključka, da otrok ne bi smeli učiti kakega tujega jezika, preden ne dovršijo 8. ali 9. leta starosti. Učenje tujega jezika pred to starostjo je škodljivo, ker ovira njihov normalni umski razvoj. Otroci so namreč prisiljeni neprestano prehajati iz materinega jezika v jezik, ki se ga učijo, in to jim onemogoča, da bi temeljito mislili in da bi dobro izrazili svoje misli. Pri nekaterih otrokih lahko povzroči to neke vrste mutavost, jih napravi negotove in zavre njihov naravni razvoj. Po 8. ali 9. letu teh škodljivih posledic ni več, ali pa v veliko manjši meri. V osnovnih šolah torej ne bi smeli učiti nobenega tujega jezika prej kot v tretjem ali četrtem razredu. Te poskuse so izvajali v vseh državah Evropske skupnosti, tudi v Italiji. Poleg tega bi morali poučevati tuj jezik na ta način, ki je otrokom blizu, predvsem igrivo in z govorjenjem, ne pa po načinu odraslih.

Omenjeno posvetovanje je bilo pod okriljem Evropske skupnosti. Razkrilo je zlasti pomen materinega jezika za otrokov razvoj. Zato napravijo starši največji greh nad otrokom, če ga dajo v tujo osnovno šolo ali celo vrtec.

POZIV KMETOV EGS O CENAH KMETIJSKIH PRIDELKOV

Pokrajinska Zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu obvešča, da so bila 16. septembra 1974 po vseh državah Evropske gospodarske skupnosti protestna zborovanja kmetov zaradi velike krize, v kateri se nahaja kmetijstvo.

Kmetje se pritožujejo proti naraščajoči draginji umetnih gnojil, goriva, kmetijskih strojev in nizkim cenam, ki jih pa imajo njihovi pridelki.

Vsedržavna zveza neposrednih obdelovalcev in ostala evropska združenja zahtevajo podražitev kmetijskih pridelkov pri proizvajalcu za 8 odst. Poleg tega pa da mora Evropska gospodarska skupnost neposredno pomagati kmetom z ugodnimi dolgoročnimi posojili in s prispevki za nakup gnojil, strojev, za postavitev novih namakalnih sredstev ter za posodobljenje kmečkih gospodarskih struktur. Zato pozivajo vse politične sile naj podprejo njihove pravične zahteve za katere se potegujejo Organizacije kmečkih proizvajalcev v Evropi.

POLOŽAJ V ITALIJI

(nadaljevanje s 1. strani)

Glede priprav za nova pogajanja med vlado in sindikati ter med delodajalci in delavci vlada precejšen pesimizem ter nekateri ne izključujejo možnosti nove vroče sindikalne jeseni s stavkami in nadaljnjim padcem proizvodnje. Sledje bi še bolj zaostrilo inflacijo in lira oziroma kupna moč delavcev bi dalje drsela navzdol.

Mnenja sindikatov

Kaj sodijo o položaju sindikalisti? Sedanji gospodarski položaj — pravi glavni tajnik sindikalne zveze CGIL Lama — je še bolj resen, kot sta ga napovedovala sindikalno gibanje in komunistična stranka. Položaj vzbuja veliko zaskrbljenost ter morajo delavci takoj začeti z odločnimi sindikalnimi boji, da ne prepustijo sovražniku že od vsega začetka tiste prednosti, ki bi se jim lahko maščevala. Sindikalni boj bo zelo oster in trd, ker so delodajalci že prešli v napad ter morajo delavci z vsemi silami braniti vrednost svojih plač. Istočasno ne smejo pozabiti na boj za večjo zaposlitev ter za gospodarski in socialni razvoj.

Glede odnosov z vlado Lama poudarja, da bodo morali sindikati ohraniti pobudo v svojih rokah ter zahtevati čimprejšnja pogajanja za socialne reforme in naložbe na Jugu, upoštevajoč tudi sedanji gospodarski in finančni položaj. Lama trdi, da dosedanji odnosi sindikatov s sedanjo vlado leve sredine niso prinesli delavcem nobene koristi. Vsakokrat ko pride do sporov sindikatov z javno in zasebno oblastjo, ki držita v svojih rokah vzvode političnega in gospodarskega življenja v Italiji, postajajo ovire nepremostljive ter po besedah Lame vlada noče ničesar slišati o spremembi sedanjega slabega gospodarjenja.

Drugačno mnenje je izrekel predstavnik manjšinske struje v sindikalni zvezi CISL Scalia. Ta je označil sedanjo sindikalno politiko za neodgovorno, togo in neiskreno. Pri tem je opozoril na spore, katere nameravajo sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL sprožiti z javnimi in zasebnimi podjetji v zvezi s poenotenjem draginjskih doklad. Takšna politika — pravi Scalia — je neiskrena, ker delavci ne poznajo resničnega obsega gospodarske krize.

Sprememba sedanjega sistema draginjske doklade — nadaljuje Scalia — bi povzročila veliko škodo prav delavcem. Zahteva po preureditvi sistema lahko ima za posledico, da bo veliko delavcev ostalo brez zaposlitve. Delavcem — zaključuje Scalia — je treba pogumno povedati to resnico. Če se ne omeji naraščanje cen in plač ter se ne ustavi inflacija, bo italijansko gospodarstvo zašlo še v hujšo krizo.

Slovenska skupnost in politični položaj

Predsedstvo sveta ter izvršni odbor Slovenske skupnosti sta se sestala v četrtek na skupni seji in izdala naslednje uradno sporočilo:

»V zvezi s krizo, ki je zajela stranke leve sredine na deželni ravni, je Slovenska skupnost naročila svojemu zastopniku v deželnem zboru, da zahteva pri predsedstvu deželnega sveta takojšnje sklicanje izredne seje deželnega sveta, ki naj obravnava sedanji splošni politični položaj in najbolj aktualne probleme, med njimi predvsem vprašanje zadovoljive in globalne zaščite Slovencev v Italiji. V tem smislu je Slovenska skupnost zahtevala preko svojega deželnega svetovalca, naj predsedstvo deželnega sveta postavi na dnevni red zakonski vsedržavni predlog za globalno zaščito slovenske narodne skupnosti, ki ga je Slovenska skupnost izdelala skupaj z goriško SDZ in ga vložila v deželnem svetu še na prvi seji sedanje mandatne dobe dne 7. julija 1973.

Predsedstvo in izvršni odbor Slovenske skupnosti sta nato obravnavala dosežke julijske mednarodne konference o manjšinah. Posebej je bila podčrtana koristnost pobude, po kateri naj bi se pripravljalni odbor spremenil v stalen odbor, ki naj bi pobliže sledil problemom slovenske narodne skupnosti in življenja vseh narodnostnih manjšin v Evropi. Slovenska skupnost meni, da je ta pobuda koristna, a da bo povsem pozitivna le, če bodo v stalnem odboru na en ali drug način zastopani tudi predstavniki goriške in videmske pokrajine, da bo tako slovenska narodna skupnost, ki živi v treh pokrajinah naše dežele, res plodno zastopana v stalnem odboru za vprašanja narodnostnih in jezikovnih manjšin v okviru tržaške pokrajine.

Izvršni odbor je nato razpravljal tudi o raznih akcijah in pobudah za uzakonitev slovenskih pravic, med drugim tudi o možnosti izvedbe člena 27 deželnega statuta, ki daje pravico, da predstavijo deželnemu svetu zakonski predlog tudi volivci, če zberejo najmanj 15.000 podpisov.

Ob koncu sta predsedstvo in izvršni odbor razpravljala tudi o vprašanjih, pred katera je postavljena uprava devinsko-nabrežinske občine. Po izčrpnem poročilu, ki ga je podal član izvršnega odbora, župan devinsko-nabrežinske občine Legiša, sta predsedstvo sveta in izvršni odbor soglašala s storjenimi koraki v okviru priprav novega ragulaciskega načrta, obenem pa še enkrat potrdila svoje stališče, ki gre prvenstveno za ohranitev slovenskih vasi in krajev v devinsko-nabrežinski občini ter za neoviran splošen razvoj domačega slovenskega prebivalstva, ki že stoletja živi na tem kosu zemlje.«

—o—

RUMENI LEPAKI VABIJO

Po Trstu so se pojavili veliki rumeni lepaki, ki v italijanščini vabijo k vpisu v tečaje za slovenščino. Tečaje prireja Ustanova za spoznavanje slovenskega jezika in kulture s sedežem v ulici Sv. Frančiška 30/III. Tečaji, ki se bodo začeli oktobra, so po skupinah: za tiste, ki že nekaj znajo, za začetnike in za otroke.

Zabrežec

UMRL JE DOBER SLOVENSKI MOŽ

Po razmeroma dolgi bolezni, a vendar skoraj nepričakovano, je 3. t.m. preminul v 69. letu starosti naš sovaščan Rudolf Parovel. Bil je dobrega in tihega značaja, družinski poglavar in oče treh otrok, od katerih dva živa; starejši Rudi pa je pred 19. leti tragično izgubil svoje mlado življenje pri prometni nesreči, star šele 24 let. To je bil hud udarec, je pripomogel, da nas je pokojni Rudolf prehitro zapustil. Že mlad je bil preganjan od fašistov in bil tudi v zaporu, v času odporništva pa je pomagal partizanom z nevarnim prevažanjem raznega materiala. Bil je somišljenik in podpornik Slovenske skupnosti in kot tak ostal zvest do zadnjega.

Odšel je v prerani grob, kamor ga je na njegovi poslednji poti spremljalo veliko sovaščanov, prijateljev in znancev. V slovo pa mu je domači pevski zbor zapel več žalostink. Ostal nam bo v dragem in trajnem spominu, njemu pa bodi lahka domača zemlja. Naj v miru počiva.

Sovaščani iz Zabrežca

Visoko priznanje prof. Theuerschuhu

V soboto zvečer so slovenski tržaški skavti priredili v prostorih društvene gostilne na Proseku prijetno in toplo srečanje starejših in mlajših članov svoje organizacije. Namen srečanja je bil proslaviti 70-letnico njihovega voditelja, starešine prof. Ivana Theuerschuha. Znani tržaški pedagog in profesor literarnih predmetov na raznih tukajšnjih srednjih šolah, je bil namreč po vojni, leta 1951, med prvimi organizatorji te mladinske organizacije, ki naj mladega človeka tesno naveže na zdravo življenje v naravi. Od tedaj je prof. Theuerschuh s skrbjo in prizadevnostjo vodil tržaške skavte pri njihovih zimskih sestankih in na vsakoletnih poletnih taborjenjih. Poleg poučevanja tudi redno sodeluje pri pedagoških oddajah tržaškega radia. Sestavil je več zanimivih vzgojnih knjig.

V soboto se je na Proseku zbralo čez 50 fantov od nekdanjih do sedanjih članov, prisotni so bili tudi nekateri duhovni voditelji. Po voščilnih nagovorih so skavti poklonili svojemu dolgoletnemu starešini pejsaž znanega umetnika Hlavatyja. Posebno pa je bil slavljenec ganjen ob prejemu visokega priznanja. Iz Vatikana je namreč prejel odlikovanje za viteza reda svetega Gregorija Velikega za njegove zasluge na pedagoškem in mladinskem področju. Večer se je nato v zelo prijetnem vzdušju zavlekel pozno v noč.

Prof. Theuerschuhu za njegovo jubilejno praznovanje in za visoko priznanje prav iz srca čestitamo ter mu želimo še veliko prijetnih trenutkov v krogu družine in med njegovimi mladimi prijatelji v skavtski organizaciji.

i. t.

MINI-DRAGA

Nekaj dni po zaključku letošnjih študijskih dni v Dragi, je v istem kraju Slovenski kulturni klub pripravil trodnevni tečaj za mladino o marksizmu. Tečaj je bil razdeljen na devet pojmovnih enot, od katerih je bila vsaka posvečena bistvenim komponentam marksizma. Treba je pripomniti, da je bil tečaj, ki ga je vodil France Križnik iz Celja (zdaj dokončuje študij v Münchenu), resno zamikljen in dobro pripravljen. Morda so izvajanja predavatelja za nekatere mlade udeležence bila pretežka, toda prav je, da se že mladi ljudje resno soočajo z važnimi vprašanji našega časa. Škoda, da se tečaja niso udeležili tudi starejši študenti in sploh odrasli, saj bi mu gotovo z zanimanjem in s pridom sledili. Vse preveč se danes govori o marksizmu in vse premalo se o njem še vedno ve. Morda bi bila Draga '74 bolje uspela in bi koristila, če bi ostala res študijska in bi izobraženci na podoben način obdelali tak ali drugačen problem današnjega časa. Mlade organizatorje mini-Drage je treba za njihovo resno delo vsekakor pohvaliti.

Predavatelj Križnik je najprej skušal pojasniti v skopih orisih, kaj je marksizem in kako se je pred več kot sto leti začel. Govoril je o vplivih in o razlogih, ki so pogojevali Marxa in Engelsa, ko sta postavila znanstveno podlago novemu gibanju. Nato se je predavatelj spustil v podrobnejšo analizo bistvenih sestavin njune teorije in je obdelal pojme kot so materializem, dialektični materializem, zgodovinski in družbeni materializem, marksizem in etika, marksizem in religija ter vrsto problemov, ki so s to tematiko tesno povezani.

K temu posrečenemu seminarju bi kvečjemu pripomnili, da bi bilo zanimivo poleg te filozofske (teoretične) strani obdelati tudi sociološko (praktično) stran marksizma. Prav bi tudi bilo, da bi pogosteje pripravili podobne in resne seminarje, ki lahko veliko koristijo posamezniku in tudi v družbenih odnosih.

i. t.

—o—

LETNO POROČILO GLASBENE MATICE

Glasbena matica v Trstu je izdala svoje »Letno poročilo« za sezono 1973-74. Poročilo se nanaša na delovanje njene šole in na koncertne prireditve. Poročilo ima obliko čedno opremljene in obilno ilustrirane brošure na okrog 50 straneh. Razveseljivo je resnično visoko število gojencev in učnega osebja ter sodelavcev. Gojencev je samo na Tržaškem okrog 250, precej pa tudi na Goriškem. Lepo je tudi, da so imena skoro vseh učencev in učiteljev napisana v nepopačeni slovenski obliki. Tudi to je dokument!

»Letno poročilo« je na prodaj v Tržaški knjigarni in na drugih običajnih mestih.

Odkritje Bevkovega spomenika

V nedeljo dopoldne se je zbralo v parku ob magistrali v Novi Gorici na stotine domačinov in zamejskih Slovencev pri odkritju spomenika našemu pisatelju Francetu Bevku. Bronasti kip v naravni velikosti je mojstrsko delo prof. Borisa Kalina. Izrazito je upodobil Bevkov nekoliko hudomušni in obenem globoko resnobni obraz. Spomenik stoji na duhovito zamišljenem podstavku z vklesanimi Bevkovimi besedami:

Na dnu izraza
je skrit moj pravi obraz,
kot sta klesala ga usoda in čas.

Proslava pri odkritju spomenika je bila prisrčno slovesna. Po pozdravnih in uvodnih besedah predsednika novogoriške kulturne skupnosti je imel govor poslanec dr Jože Vilfan. Poudaril je, da je spomenik Francetu Bevku tudi spomenik vsem tistim našim ljudem, ki so vztrajali v obrambi pred fašizmom in pod okupacijo, kmetom, ki so ostali na svoji zemlji, delavcem in intelektualcem, ki so se oboji ubadali v razmerah, kot si jih danes le s težavo predstavljamo.

Po govoru je sledil kulturni program s petjem mladinskih zborov, deklamacijami in izredno občuteno podano recitacijo Staneta Raztresena iz pretresljive pridike Bevkovega kaplana Čedrmaca. Kljub žgočemu soncu so vsi udeleženci vztrajali do konca in so se počasi razhajali z mislijo, da je neupogljiv duh Bevkovega kaplana Čedermaca še danes nam vsem potreben v boju za pravice naše narodne skupnosti.

Na koncu proslave so položili še številne vence raznih organizacij pred kip.

Značilen je bil pogled na osivele zastopnike Kluba starih goriških študentov, ki so tudi prinesli lovor s tribarvnico k nogam moža, ki stoji v kipu in duhu na koncu aleje goriških kulturnih delavcev.

OBČINSKI PRAZNIK

V nedeljo 15. septembra je Nova Gorica slavila svoj občinski praznik z raznimi prireditvami.

Ob 8.30 je bilo odkritje spomenika Francetu Bevku v mestnem parku Nove Gorice. Ob deseti uri je bilo na sporedu odprtje novega mostu čez Sočo v Anhovem in postavitev temeljnega kamna za novo cementarno istotam.

Ob 13. uri je bila osrednja občinska proslava na Ligu z odkritjem spomenika padlim v osvobodilni vojni.

Sledil je obširen prosvetni, godbeni in pevski spored, pri katerem je bilo prisotnih več tisoč ljudi iz vse Šoške doline in s te strani meje.

GLASBENI PRAZNIK

Prosvetno društvo »F.B. Sedej« obvešča, da se bo začel 5. oktobra pouk glasbe za učence osnovne šole in dijake nižje srednje šole. Pouk bo vsako soboto dopoldne v župnijskem domu.

Vpisovanje traja do 25. septembra na društvenem sedežu. Tam dobite tudi potrebna obvestila.

Dr. Lambert Mermolja osemdesetletnik

Vsej naši javnosti dobro poznani goriški zdravnik dr. Lambert Mermolja je praznoval v torek, 17. t.m. svoj osemdeseti življenjski jubilej.

Že pred vojno je opravljal dolgo let svoj poklic zobnega zdravnika na goriškem Travniku. Najmanj dva rodova goriških Slovencev sta šla skozi ambulanto navidez strogega, a srčno dobrega zdravnika, ki je zlasti pri honorarjih za študente zamahnil z roko, eh, naj bo!

Svojim ljudem pa ni pomagal samo kot zdravnik, ampak tudi kot eden najbolj aktivnih javnih in političnih mož izza dobe najhujšega fašističnega nasilja do svojih visokih let. Zato je tudi trpel v internaciji v Nemčiji.

Po vojni je kandidiral v italijanski parlament. Kasneje je bil izvoljen za prvega predsednika goriške Slovenske kulturno gospodarske zveze. Svoje delo za korist goriških Slovencev je nadaljeval do zadnjih let.

Široko izobraženi jubilant še danes rad pomaga našim ustanovam z nasveti in resnimi načrti.

Jubilantu pošiljajo iskrene čestitke vsi njegovi znanci in prijatelji. Pridružuje se jim tudi naš list.

Je v politiki mogoče kaj napovedati?

(Nadaljevanje s prve strani)

kler ne bo narastlo število brezposelnih, ki jih bo spravilo omejevanje kreditov in stavkanje njihovih zaposlenih kolegov, ki ne bi hoteli v inflaciji in draginji nič izgubiti, na milijonske množice in bo deset lir spet nekaj veljalo kot nujen del vsote, ki jo je treba plačati za kruh in mleko in se bo zato spet splačalo pobrati tak kovanec, če bo padel na tla. Vlada najbrž ne bi rada šla tako daleč, a nedvomno je pripravljena v tem pogledu nekaj tvegati, kar je pokazala s tem, da je utesnila kredite za industrije in gradnje. Sindikati pa kot kaže, tudi tako mislijo, kajti ko morajo izbirati med varovanjem sedanje ravni zaposlitve in zajezovanjem inflacije z zahtevami, ki ne bi povečevale v delavskih žepih zgolj razvrednotenih lir na eni strani in z novim masovnim zvišanjem dejanskih plač z močno povečanimi draginjskimi dokladami ter večjimi socialnimi bremeni za podjetja (kar bo imelo za posledico masovno odpuščanje delavcev in nenastavljanje novih), na drugi strani, se bodo — sodeč po dosedanjih znakih — po vsej verjetnosti odločili za to drugo. Torej za večje plače enih na račun brezposelnosti drugih. Tisti, ki bi morali biti žrtve take sindikalne strategije, se s tem seveda ne strinjajo, in v tem je vzrok sedanjih ostrih razprtij v italijanskih sindikatih. Ne da bi hoteli biti preroki, pa lahko rečemo, da bo po vsej verjetnosti zmagala logika tistih (in ne samo v sindikatih), ki bi hoteli reševati gospodarsko krizo na račun drugih, sami pa si zagotoviti naprej dosedanjo blakinjo, kot n.pr. bogataši, ki se nočejo odpovedati izzivajočemu razkošju.

Ker se taka politika sklada tudi s politiko tistih italijanskih krogov, ki hočejo gospodarsko in politično krizo, ker samo preko nje lahko pridejo na oblast, je logično, da je v Italiji veliko več takih, ki se trudijo za nadaljevanje krize, namesto za to, da bi ji napravili konec. Tako bi se dalo napovedati, da krize v Italiji še nikakor ne bo konec in da lahko pripelje do stanja, ki si ga danes težko predstavljamo oziroma na kakršno nočemo niti misliti. Seveda, kot rečeno, če ne nastopijo nepredvideni psihološki dejavniki, ki bodo povzročili, da bodo Italijani spet več delali in to z veseljem; da bodo uradi naglo in dobro opravljali svoje delo; da bomo lahko gotovi, da bomo vsako pismo dobili najpozneje v dveh dneh in da ne bo pristalo na kakršnem smetišču; da se bodo sindikati res brigali bolj za tiste, ki imajo malo ali nič, in se ne bodo dali več pogojevati od tistih, ki imajo že veliko; ko bo policija res tako naglo ujela vsakega nevarnega fašističnega atentatorja, kakor ujame kakšnega mladoletnega tatiča; in ko bodo ministri tako sposobni in vneti v dejanjih kakor v besedah ter se bo parlament nehal igrati kralja Matjaža, spečega v gori, z brado devetkrat ovito okrog mize. Tudi to se lahko zgodi. Upajmo. Le napovedovati ali prerokovati to bi bilo tvegano. Lahko se samo reče, da pelje pot iz krize v smeri dosledne in resnične demokracije, ne pa tega ali onega totalitarizma.

Števerjan

ŠPORTNI TEDEN

Letos se razvija v Števerjanu že šesti sportni teden. Začel je že v soboto z otvoritvijo in štafeto.

V nedejo dopoldne so se v nogometu pomerili poročeni in neporočeni. V ponedeljek so sledile tekme v šahu, v torek in sredo pa v namiznem tenisu. V četrtek streljanje, v petek kolesarstvo, v soboto lahka atletika za učence. V nedeljo dopoldne pa še odbojka.

Števerjanska mladina se je zavedla da se mora tudi športno udejstvovanje razvijati najprej v domačem okolju in v svoji družbi, če naj postane tudi ena izmed osnov za rast naše narodne skupnosti.

Zato so požrtvovalni mladinci in mladinke iz naše soseske že pred dnevi obnovili odbor športnega združenja »Brda«, ki mu predseduje Dušan Škorjanc z Britofa, tajnik pa je Marko Černic z Grbrškega konca, poleg še enajstih odbornikov.

Letošnji športni teden je že uspeh novega odbora.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

»To bi morala biti zdaj poglavitna tema slovenskega pisatelja in esejista...«

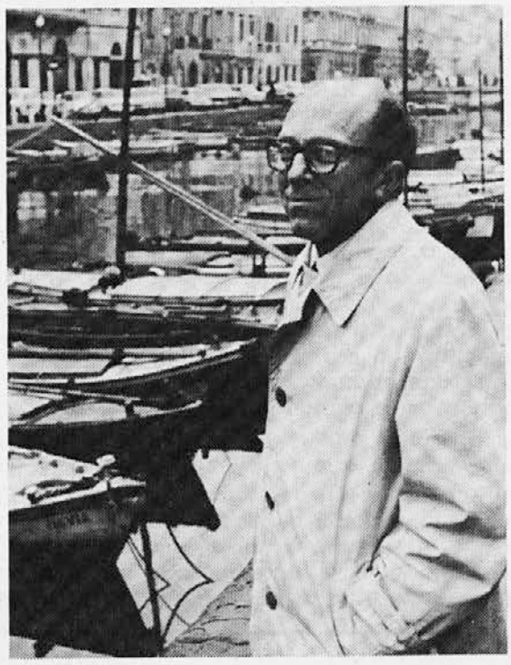

Pogovor z Borisom Pahorjem

V zvezi z izidom nove knjige Borisa Pahorja »Varno naročje« pri mariborski založbi Obzorja smo zaprosili našega pisatelja za pogovor in mu postavili nekaj vprašanj, na katera je odgovoril zelo iskreno, kar bo morda koga prizadelo, a menimo, da sta taka iskrenost in polemični ton samo koristna v naši splošni zatohlosti in vedno hujši neobčutljivosti za resnične probleme in da se zato pisateljev, kot je Boris Pahor ne sme prisiliti k molku.

Kako je prišlo do te Vaše knjige? Bi naj bila to nekaka antologija?

Najprej dovolite, da se Vam zahvalim za zanimanje, saj se danes v slovenskem časopisju malokdo bavi s pisatelji in njihovim delom. *Novi list* je častna izjema, zato mu je treba zares čestitati. Kako je nastal izbor *Varno naročje?* Profesor Jože Košar, do nedavnega glavni urednik založbe Obzorja, mi je pred leti predlagal, naj pripravim za knjigo »raztresene« novele, ker pa teh nisem imel, sem mu ponudil, da izberem črtice in novele, ki jih že zdavnaj ni več dobiti. Šlo mi je predvsem za zgodbe iz zbirke *Moj tržaški naslov,* ki je izšla 1948. leta, in ki sem jih imel in jih imam rad. Profesor Košar je žal odšel v pokoj, preden sem našel čas, da sem spise dal še enkrat v stroj, a hvaležen sem mu, da mi je omogočil to revizijo, katere se verjetno sam ne bi lotil!

Kako gledate danes na svoje pisateljsko delo, posebno na tisto iz prvih povojnih let? Bi danes napisali kaj drugače?

Vidite, prav to je tisto, na kar sem mislil, ko sem omenil spise, ki jih imam rad. Napisani so namreč bili skoraj v transu, ker sem se bil rešil nemških grozot in me je obsedla sreča, da sem spet ob morski vodi in sredi borovcev. Jezik je pri tem kajpada trpel, škodilo mu je tudi moje navdušenje za Saroyana in potem za Vittorinija. Hotel sem nekaj razčlenjenega in živega, iskrega, ker tudi pri tragičnih podobah se dà z razsekanostjo stavkov doseči učinkovit prikaz duševnega stanja. Na Slovenskem pa je takrat kraljeval socialistični realizem, ki je bil neužiten, posebno ker je spominjal na katekizem. In če človek v ti luči gleda na moje spise iz prvih povojnih let, potem hitro uvidi, da so v marsičem sicer nedodelani, a v bistvu izvirni; zato jih zdaj nisem spreminjal, ampak samo uravnal, kar je bilo ukrivljenega.

Kaj sodite danes o svojem slogu in jeziku? Se Vam je po Vašem lastnem prepričanju posrečil poskus, ustvariti Slovencem tisti sproščen in ljubezniv pogorvorni slog, ki ste ga menda imeli v mislih v nasprotju s togim opisovalnim slogom, ki je do tedaj vladal v slovenski literaturi?

Preveč samozavesten bi bil, ko bi trdil, da se je meni posrečilo ustvariti sproščen in ljubezniv pogovorni slog, čeprav je rajnki dr. Vladimir Kralj prav to nekje napisal. Rekel pa bi, da sem po vojski prvi začel s sproščenim dialogom, posebno v *Vili ob jezeru.* Takrat sem si vneto želel spisov z lahkotno, skorajda površinsko pogovorno spremljavo, ki pa bi imela resen podtekst. Marsikje se mi je to posrečilo, drugje manj, moram pa priznati, da sem imel med kritiki nekaj pomembnih imen, ki so ob mojih prvih korakih zaslutili, kaj hočem, med njimi dr. Lino Legiša, dr. Jože Mahnič in prof. Štefan Barbarič.

Kaj zdaj pripravljate? Imate v delu kak nov roman ali novelo?

Veste, po navadi ne govorim o svojem delu, a tokrat bom, ker sem poleti dvakrat odšel z nahrbtnikom v vozilu, a sem potem gore gledal samo od daleč. Zaprl sem se v sobo in v glavnem spravil pod streho najbolj pomembna poglavja romana o medvojnem času. To je knjiga, ki bo imela naslov *Zatemnitev* in o kateri razmišljam ves povojni čas. Že v francoskem sanatoriju 1946. leta sem si delal zapise o nji, a sem se zmeraj bal, da ne bi snovi skazil, Gre za ljubezenski roman, a ko rečem ljubezenski, ne mislim samo na čustveno razmerje dveh mladih ljudi, ampak na ljubezen, ki je bila takrat vodilo naših dejanj vse do spoprijema z gestapom in s taboriščem.

Mislite, da boste zdaj, ko ste z upokojitvijo dobili na razpolago več časa, lahko pisali kaj več?

To o upokojitvi je vse še v božjih rokah, kakor bi rekli naši stari. Upokojili me bodo, ko bom prišel na vrsto. Seveda pa bi rad še kaj dobrega napisal, vendar mi gre delo zelo počasi od rok, ker mi ni vseeno, če ljudje sežejo po knjigi ali pa jo omenja samo literarni zgodovinar. Najtežje pa je prav to, doseči, da bosta tako kritik kakor navaden bralec knjigo cenila.

Menimo, da je tudi vaše esejistično in sploh publicistično delo zelo važno. Kaj sodite o tem? Mislite, da ste dosegli tisto, kar ste hoteli s tem doseči?

Glejte, z esejističnimi spisi sem začel, ko me je položaj v to prisilil, drugače bi rajši bral romane, če bi jih že ne pisal. Pa uprl sem se tudi temu, da je primorski, tržaški človek, ki je živ, duhovit, razgledan, po vojski postal tako amorfen, brezbrižen. Naredili so ga takega. Ker mu prvinsko gre za slovenstvo, ga je bilo zelo lahko ujeti in omamiti. Trgovske duše seveda izključujem, te imajo srce na zunanji strani reber, tam, kjer po navadi nosimo listnico. Da, to sem hotel reči, uprl sem se pranju možganov, in če sem dosegel, da je nekaj ljudi prisluhnilo, mi ni žal, da sem sedem let žrtvoval za to.

Imate v načrtu kako novo esejistično knjigo?

Rad bi pripravil knjigo o socializmu in narodnosti, zbranega imam polno materiala; precej mojih prijateljev Okcitancev, Bretoncev, Baskov, pa tudi drugih je marsikaj dobrega napisalo o omenjeni temi, a vse je v glavnem razdrobljeno ali nakazano, napisati bi bilo potrebno nekaj kratkih, dobro dokumentiranih esejev o tem, kako je doslej socializem šel mimo bistva narodnostnega problema, ga samo instrumentaliziral, ker ima za cilj »bratstvo in edinstvo«, to se pravi odpravo resnične narodne samobitnosti, narodnega osebka. Od Lenina do današnjih voditeljev je to povsod poglavitni cilj pri gradnji novega družbenega reda.

O čem naj bi po Vašem pisal današnji slovenski pisatelj? Ali predvsem o abstraktnih idejah in prividih po Kafkovem vzgledu ali o življenjskih problemih po Solženicinovem vzgledu?

Seveda sem na Solženicinovi strani, ločeval bi se od njega samo tam, kjer poudarja verske prvine, ker se mi zdi, da bi poudarjanje potrebe po duhovnosti in svobodi zadostovalo. In tudi slovenski pisatelj bi danes moral izraziti stisko ljudi, ki bi se radi izpovedali, a jim beseda mora obtičati v grlu. Socializem brez pluralizma mišljenj je monstrum. Seveda marsikateri slovenski pisatelj skuša alegorično, simbolično prikazati stanje sedanjega človeka, a ti prikazi so ali splošno veljavni za čas, to se pravi v bistvu pilatovski, ali pa tako hermetični, da se bralec ne more vživeti.

Posebno poglavje pa je duhovni obraz slovenstva v današnjem prostoru in času. To bi morala biti zdaj poglavitna tema slovenskega pisatelja in esejista. Ne nove tovarne ne avtoceste ne elektrarne nas ne bodo rešile, če bomo o svoji duhovni podobi vedeli tako malo, kakor vemo danes.

Zakaj ste se tako angažirali za problem evropskih manjšin?

Francoski pesnik in romanopisec Aragon je nekoč napisal, da vsi nesvobodni narodi skrivajo neko posebno misel, ki jo imajo povedati človeštvu. No, zdaj je kljub vsem prerokbam o izginotju naro-

---

PAHORJEVA KNJIGA MED NAJBOLJ KUPOVANIMI

Revija »Knjiga 74« (št. 7-8) poroča v rubriki »Najbolj iskane knjige«, da je nova Pahorjeva knjiga »Varno naročje« med tistimi knjigami založbe Obzorja, ki so se v mesecih juniju in juliju najbolje prodajale.

Zanimivo je, da je med slovenskimi »bestsellerji« več kuharskih knjig in takih o življenju v naravi ter o gorah.

dov prišel čas, da se iz etničnih skupnosti izoblikujejo pravi narodni osebki. Seveda je to težek proces, gre nekako tako kakor pri zanositvi zunaj maternice. A razvoj bo šel svojo pot, prej ali slej bomo prišli do nove, tokrat prvinske, resnične internacionale narodov, kakor je nekoč predlagal nekdanji tajnik mednarodnega združenja, katerega sem član.

Kaj nam lahko poveste o svoji udeležbi na nedavnem takem sestanku?

Bil sem v Ustaritzu, blizu Bayonne, pri Baskih na Francoskem, kjer smo v začetku avgusta imeli naš kongres. Pred dvema letoma smo bili v Celovcu in malo razgibali mrtve evropske vode v prid naši narodni skupnosti. Letos smo pri Baskih obravnavali bolj organizacijske zadeve, ker se Baski krepko postavljajo po robu rodomoru. A o tem kongresu bom za vaš časnik kaj več napisal, ko bom malo bolj prost, želel bi, da bi, vsaj kdor se za te probleme zanima, o njih več zvedel.

Kakšno je Vaše mnenje o današnjih slovenskih leposlovnih revijah in literaturi? Izpolnjujejo svoja nalogo?

O revijah bi rekel, da je težko najti tako, ki bi imela svojo razločno podobo, pri vseh je značilno paberkovanje. Močnih pisateljskih osebnosti, ki bi dajale ton, ni najti nikjer. Vsi problemi so že rešeni, tako da revije pišejo o vsem mogočem in hkrati o ničemer krvavo pomembnem. Če pa kaka revija, kakor na primer *Prostor in čas*, ubira nekoliko manj šablonsko pot, potem jo predstavnik centralnega komiteja kliče na raport, češ da je premalo marksistična, kakor da revija ne more biti dobra, zrela, sodobna, če se ne drži navodil, ki močno dišijo po ždanovščini. Poglejte, če se želite boljše seznaniti z novimi metodami, *Komunista* z dne 15. julija. Tam dobesedno pravi, da »reviji 'Prostor in čas' in pa 'Problemi'... bi morali biti bolj jasno marksistično koncipirani in akcijsko orientirani v soočenje z idejami, ki nasprotujejo socialističnemu samoupravljanju.« To pomeni, da če bo šlo po ti poti naprej, bodo tudi pisatelji, saj ti vendar pišejo v reviji, morali biti marksistično »koncipirani« in pisati v duhu socialističnega samoupravljanja.

Rekel bi pri tem samo to, da če je to najboljši zgled današnjega socializma v kulturi, potem nam ne ostane drugo, ko da se takemu socializmu enkrat za vselej odpovemo.

Kaj pa Slovenska levica?

Zelo na kratko, ker bom o tem več povedal v svojem dnevniku. *Slovenska levica* je nastala, ker je bilo potrebno. Ne jaz ne nihče izmed ustanoviteljev ni imel in nima političnih ambicij. Vendar pa kljub današnjem zatišju, tisti trenutek, ko bo spet potrebno, to se pravi, ko bo vsem jasno, kako se levičarske stranke, ki pobirajo slovenske glasove pri volitvah, v bistvu zanje malo potegujejo, — takrat bo *Slovenska levica* znova zašumela in mogoče še bolj razločno kot prvič.

Kako je z Vašo revijo »Zaliv«?

Zaliv izhaja od leta 1966. V glavnem je zasluga nekaterih njenih zvestih prijateljev, če revija še živi, saj so stroški zelo veliki, tiskarji pa niso vajeni delati za narodov blagor, kakor mi, ki pišemo in zbiramo prispevke. Upali smo, da se od nekod prikaže kak mecen, a doslej se ni še pojavil. Imamo pa nešteto somišljenikov v matični državi in po svetu, čeprav je pot, ki jo ubiramo, težka, kakor je težko uresničenje demokratičnega, pluralističnega socializma. A ker menimo, da je prav taka pot edina izbira v današnjem svetu, jo skušamo uresničiti vsaj na straneh revije, ki je majhna po obliki, a morebiti nekoliko večja po sporočilu.

Sodobno kmetijstvo

Priprava vinske posode

II.

Odprava duha po gnilobi

Če ima sod duha po gnilobi, mu zamenjamo gnile doge. V kolikor je gniloba na površini, lahko les še ostrugamo, sicer sod izločimo.

Če hočemo uporabiti sod od rdečega vina za belo vino, moramo prej odstraniti barvo. Sod razbarvamo tako, da ga pomijemo z vročo vodo, ki smo ji dodali sode (2 kg na 10 litrov) ali živega apna. Sod zapremo in vrtimo, nakar pustimo stati nekaj ur; spiramo ga s 3 odstotno raztopino žveplene kisline. Sod nato izplaknemo s čisto vodo.

Če se je nabrala debelejša plast vinskega kamna, ki ga pri izpiranju ne moremo povsem odstraniti, tolčemo po steni soda z drobnimi udarci ali z verigo, ki ima oglate členke. Nato sod operemo z vročo vodo. Ko je sod suh, ga zadimimo z žveplom ter dobro zamašimo s cepi, katere smo prej napojili s parafinom. To opravimo 10 dni pred uporabo sodov.

Kako ravnamo z novim sodom

Nov sod moramo pred uporabo oviniti. Tudi sod, ki je bil pokvarjen in smo ga temeljito očistili, je dobro pred uporabo oviniti. Nov hrastov sod občutno poveča količino taninov v vinu, kar daje vinu zagaten okus. Vino ima alkohol in kisline, ki topijo snovi iz lesa. Nov sod zato najprej napolnimo, da se les namoči in delnno otopi lahko topljive snovi. Vodo izlijemo in nato sod zaparimo. Če ni soda za izparevanje, se lahko poslužimo žganjarskega kotla. Žganjarski kotel napolnimo z vodo, zakurimo in paro dovajamo na dnu soda skozi pilko. Sod obrnemo navzdol, da je gornja odprtina dnu. Para gre pod pritiskom globoko v les in raztaplja nezaželjene lesne snovi. Para se ohladi in kot voda z raztopljivimi snovmi odteka. V začetku črna voda, postaja nato vedno svetlejša. Sod nato nekajkrat izplaknemo in nato še enkrat izperemo z 2-odstotno toplo raztopino sode ali nevtralnim pralnim praškom (prašek ne sme biti torej parfumiran). Izplaknemo z mrzlo vodo. Nato sod še izperemo z žvepleno kislino (acido solforico), ki močno razkraja razne lesne snovi (na 10 litrov vode 400 gr kisline). Pri tem moramo paziti, da žvepleno kislino vlivamo v vodo in ne obratno (lahko prsne v obraz in nesreča je tu)! Žvepleno kislino v sodu pustimo nekaj dni, nato odtočimo in večkrat temeljito izplaknemo s hladno vodo. Tak sod bo pust, zato je priporočljivo, da ga nekajkrat speremo z zakuhanim vročim vinom, da se vsaj malo navzame vinskega duha, nakar sod pomijemo s hladno vodo. Pri prvi uporabi novega soda, je bolje, da v njem mošt samo prevre, po vrenju ga pretočimo v star ovinjen sod. Tak sod nato napolnimo za kak mesec z vinom za domačo uporabo. Komaj nato je nov sod uporaben za daljše držanje vina v njem.

Pred trgatvijo očistimo še vso drugo posodo. Železne dele očistimo s krtačo in nato premažemo z emajlovim lakom, odpornim za kisline. Vlažne cevi izplaknemo in odrgnemo pred tem s krtačo za čiščenje steklenic. Vso posodo temeljito pomijemo najprej s hladno, nato z vročo in na kraju izplaknemo s hladno vodo.

Po konferenci o svetovnem prebivalstvu

V romunski prestolnici Bukarešti je bila pretekle dni konferenca Združenih narodov, na kateri so, kot znano, razpravljali o demografiji ali točneje o tako imenovani demografski eksploziji v svetu. Na delovnem sporedu je bilo preučevanje glavnih demografskih vprašanj, njihove povezanosti z gospodarskim in socialnim razvojem, demografske politike ter programa akcij, ki so potrebne za razvoj in blagostanje ljudi.

Naglo naraščanje prebivalstva je pereče v zaostalih državah, kjer že tako primanjkuje hrane. V razvitih državah pa je precejšnje nesoglasje, kako naj bi rešili to kočljivo zadevo. Za primerjavo naj spomnimo, da je bilo leta 1900 na svetu poldrugo milijardo ljudi, leta 1960 tri milijarde, leta 1970 tri milijarde 600 milijonov, zdaj jih je že štiri milijarde sto milijonov in za leto 2000 je predvidenih že šest milijard. V naslednjih 20 letih, to je do leta 2030, pa se utegne svetovno prebivalstvo pomnožiti kar na 13 milijard.

Pozitivna je ugotovitev, da je glavni vzrok demografske eksplozije splošni zdravstveni napredek, zaradi katerega se je močno zmanjšala smrtnost med novorojenčki in otroki. Življenjska doba se je tudi na splošno znatno podaljšala.

Nekateri znanstveniki so močno pesimistični glede prihodnosti človeštva, češ da bo zmanjkalo tako surovin kot hrane. Ti strokovnjaki sodijo, da bo kmalu pričelo primanjkovati tako pomembnih surovin, kot so nafta, baker, železo, aluminij, svinec in cink.

Optimisti odgovarjajo, da taka pesimistična predvidevanja temeljijo na domnevi, da so zdaj znane že vse zaloge surovin na zemlji, kar pa ni res. Poleg tega bo — dodajajo optimisti — tehnološki in znanstveni napredek omogočil pridobivanje omenjenih surovin iz spojin, čeprav je njihova koncentracija tako majhna, da se za zdaj to ne izplača. Neizčrpne so za današnje pojme in potrebe na primer količine surovin v morski vodi in na dnu morja. Gre torej ne toliko za zaloge surovin, kot za nov znanstveni in tehnološki napredek, ki bo omogočil nove načine pridobivanja.

(Dalje na 8. strani)

Nevarno vasovanje | 2

Prevod iz norveščine *Napisal Björnstjerne Björnson*

Tore je ostal v nedeljo v postelji in tudi v ponedeljek je čutil, da je boljše, če leži. Prišel je torek in je bil res krasen dan. Ponoči je deževalo in gore so bile tako sveže in zelene, skozi odprta okna je prihajal vonj drevesnega listja, s planin je bilo slišati pozvanjanje kravjih zvoncev in nekdo je vriskal tam gori; če bi ne bilo matere v sobi, bi bil Tore najrajši kar zajokal od nestrpnosti.

Prišla je sreda in še vedno je ležal; v četrtek pa se je začel nekolikko začudeno spraševati, ali bi končno le ne mogel biti do sobote spet čil, in v petek je bil že pokonci. Dobro si je bil zapomnil besede starega Knuda: »Če se ti prihodnjo soboto zvečer posreči, da se izmuzneš Husebyjskemu volku in njegovima mladima, bo dekle tvoje!«

Venomer se je oziral proti Husebyju.

»Hujšega kot da me spet premlatijo, ja ne more biti,« si je mislil.

Na Husebyjevo planino je peljala, kot rečeno, samo ena pot; toda spreten fant bi morda lahko prišel tja gor, ne da bi šel naravnost. Ko je zaveslal Tore okrog zemeljskega nosu, ki je molel v fjord, in potem pristal s čolnom na drugi strani gore, ga ni bilo več strah, da bi ne mogel splezati navzgor, čeprav je bilo tako strmo, da so si koze, ki sicer v gorovju niso ravno plahe, le težko našle pot navzgor.

Prišla je sobota in Tore je bil ves dan zunaj. Sonce je sijalo, da je bilo vse živo v grmovju, in z gora je kar naprej vriskalo in vabilo. Ko se je zvečerilo in je kadeča se megla začela oblizovati gore, je Tore še vedno sedel pred domačimi durmi. Gledal je tja gor — kjer je bilo zdaj vse tiho; ozrl se je na Husebyjevo kmetijo, naglo stopil v svoj čoln in odveslal okrog zemeljskega nosu.

Gori na planini je Aslaug počivala po končanem dnevnem delu. Mislila je na to, da Tore nocoj ne bo mogel priti, da pa bo namesto njega prišlo toliko drugih. Potem je spustil psa z verige in ni nikomur povedala, kam gre. Vsedla se je na kraju, odkoder je mogla videti vso dolino, a od tam se je zdaj dvigala megla, in poleg tega tudi ni bila razpoložena, da bi se ozirala tja, kjer jo je vse spominjalo nanj. Tako se je dvignila in odšla, ne da bi si pri tem kaj mislila, na drugo stran. Tam se je spet vsedla v travo in blodila s pogledom po morju. In to ji je vlivalo tak mir, to zrenje na široko morje.

Tedaj jo je prijela želja, da bi zapela; zapela si je pesem, ki je zvenela daleč v tiho svetlo poletno noč. Na tem je imela tudi sama svoje veselje in tako je zapela še eno kitico. Tedaj pa se ji je zazdelo, da ji je nekdo zapel v odgovor tam doli.

»Ti ljubi Bog, kaj pa je to?« je pomislila Aslaug, stopila na rob strmine in ovila roke okrog vitke breze, ki se je trepetaje nagibala nad prepad. Gledala je v globino, a ni nnikogar videla. Fjord je ležal tam čisto tih in miren, niti ptica ni zletela čez njega Aslaug se je spet vsedla in pela naprej; tedaj ji je spet odgovorilo — v istem tonu in bliže kot prvikrat.

»Nekaj pa le mora biti na tem!« je pomislila Aslaug, skočila pokonci in spet pokukala navzdol.

In tedaj je zagledala čoln, ki je bil prislonjen ob skalo tam doli, tako globoko, globoko spodaj, da je izgledal kot školjčna lupina. Pogledala je bolj navzgor in zagledala rdečo kapo in pod njo fanta, ki je plezal po skoraj goli skali navzgor.

»Ti ljubi Bog, kdo je ta?« se je vprašala Aslaug, izpustila brezo in skočila daleč nazaj.

Ni si upala odgovoriti na svoje vprašanje, a tudi brez tega je vedela, kdo je. Vrgla se je na trato in z obema rokama trdno zagrabila v travo, kakor da je ona sama tista in ne plezavec, ki ne sme izpustiti prijema; toda korenine trav so popustile in tedaj je zakričala in prosila Boga vsemogočnega, naj mu pomaga, njemu, ki pleza tam navzgor. Toda nenadno jo je prešinila misel, da Tore s tem, kar dela, preizkuša Boga in da torej ne more pričakovati božje pomoči.

»Samo tokrat!« je vendarle prosila in položila psu roko okrog vratu, kot da bi bil Tore, ki ga mora držati in ki se zdaj vali z njo po travi. Čas se ji je zdel neskončno, neskončno dolg.

Tedaj pa se ji je pes iztrgal. »Hau, hau!« je zalajal v globino in mahal z repom. »Hau, hau!« je spet zalajal navzdol — tedaj pa se je že pokazala rdeča kapa iznad skalnatega roba in trenutek pozneje je ležal Tore na njenih prsih. Tam je ležal celo minuto, ne da bi mogel spraviti besedo iz sebe, in tisto, kar je končno zajecljal, ni imelo nobenega pravega smisla.

Stari Knud Huseby pa je izrekel, ko je zvedel o tem, besede, v katerih je bilo tem več smisla; rekel je namreč: »Ta fant je vreden dekleta; zato naj jo ima.«

(Konec)

Kaj je vzrok skupinskega umiranja kitov

Ena izmed največjih skrivnosti morskega življenja je ta, zakaj prihaja do skupinskega umiranja kitov. Od časa do časa najdejo namreč na kaki nizki obali na desetine poginulih kitov, ki so se sami pognali na suho. In ker se zaradi lastne teže ne morejo več zavaliti nazaj v morje, poginejo. Vse skupaj pa je tako podobno skupinskemu samomoru, da so biologi in mornarji oziroma ribiči res verjeli v samomorilsko nagnjenje teh velikih morskih sesavcev.

Zdaj pa je skupina ameriških biologov pod vodstvom prof. Johna Prescotta, ki je ravnatelj akvarija v Bostonu, in dr. Jamesa Meada iz Naravoslovnega muzeja Smithsonovega instituta v Washingtonu odkrila, da se naselijo v srednjem ušesu in v sinusnih votlinah kitov paraziti in sicer neke vrste črvi, imenovani »nematodi«. Ti črvi — v ušesih nekaterih mrtvih kitov so jih našli po nekaj desetin, pri drugih celo do tisoč — povzročajo, da postanejo kiti delno gluhi in da njihovi zvočni odmevni sistem, s katerim se orientirajo, ne deluje več. Tako se ne morejo več izogniti nizkim obalam in čerem ter jih zanese nanje. Iz istega vzroka si tudi ne morejo več iskati hrane, zato so želodci tako poginulih kitov vedno prazni. Te parazite so našli v srednjem ušesu vseh zadnji čas na tak način poginulih kitov, kot poroča dnevnik »Herald Tribune«.

—o—

Po konferenci

(Nadaljevanje s 7. strani)

Drugo vprašanje je hrana. Zdaj je na svetu okrog 375 milijonov ljudi, katerim neprestano grozi lakota in jih dejansko vsak dan veliko umre. Vendar ne smemo pozabiti, da svetovno prebivalstvo narašča za 2,6 na leto, pridelovanje hrane pa za 2,8 odstotka. Seveda pa pridelovanje hrane hitreje narašča v razvitih kot pa v zaostalih državah.

Optimisti nadaljujejo, da je zdaj obdelanega samo deset odstotkov kopnega ali poldrugo milijardo hektarov. Že pri sedanjem stanju kmetijske tehnike pa bi lahko obdelali 9,3 milijarde hektarov, ki bi ob modernem obdelovanju lahko dajali hrano kar za 36 milijard ljudi. Za to je potrebno samo dvoje: kmetijstvo je treba razširiti na vsa tropska področja in iznajti cenen način za razsoljevanje morske vode, da bi lahko namakali na novo obdelane površine.

pohištvo

kozman

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

■

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov znane TOVARNE MEBLO (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.